

Kontakt

Anton Paulrud
Tel: +46 76 846 6808
e-mail: Anton.Paulrud@pelagic.se

Mottagare

Havs- och vattenmyndigheten

Yttrande avseende remiss gällande ändrade regler för fiskelicens och tillstånd inom fisket

Bakgrund

Under sommaren 2019 remitterade HaV ett förslag med justeringar av det pelagiska systemet inför den nya tioårsperioden. Senare samma år fattade myndigheten beslut om nya överlåtbara fiskerättigheter, som gäller fram till och med 2029. I remissen från 2019 lyfte HaV fram att det fanns ytterligare behov av mindre anpassningar av det pelagiska systemet. Mot bakgrund av dessa behov av justeringar och tydliggörande av regelverket remitterar myndigheten nu förslag till ändringar gällande det pelagiska fisket i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet. I förslaget ingår också vissa ändringar och flytt av två paragrafer från Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område till HVMFS 2014:19. Sammanfattningsvis berör remissen två huvudsakliga problem i det pelagiska fisket. Det första är beräkningen av ägarkoncentration avseende fartygens fiskerättigheter och det andra problemet är den ekonomiska situationen för det regionala fisket i Östersjön.

Ägarkoncentration

Det pelagiska systemet baseras på att fartygen, genom historiskt fiske, fått individuella fiskerättigheter och att man kan göra permanenta överlåtelser av fiskerättigheterna mellan fartygen. Fiskerättigheterna är andelar räknat i promillen som sedan ligger till grund för hur stor andel av de årliga fiskemöjligheterna (Sveriges kvoter) som tilldelas respektive fartyg. Även de årliga volymerna av fiskemöjligheter är sedan överföringsbara. För att förhindra ägarkoncentration så infördes en gräns enligt 5 § lagen om överlåtbara fiskerättigheter (2009:866). Gränsen säger att en fiskelicensinnehavare får ha fiskerättigheter för högst två fiskefartyg samtidigt och innehavet av rättigheterna får motsvara högst tio procent av den del av den nationella fiskekvoten som görs tillgänglig för fiske genom individuella kvoter. I lagstiftningen (2009:866) avser begränsningen i ägarkoncentration innehavet av fiskerättigheterna. I dagens tillämpning av bestämmelsen om ägarkoncentration så begränsas koncentrationen inte genom ägande utan genom de fiskemöjligheter som fiskerättigheterna resulterar i (dvs den volym som tillståndshavaren kan fiska under året). Denna tolkning stämmer inte överens med hur systemet i övrigt är uppbyggt. I det liggande förslaget vill HaV bygga vidare på begränsningar av årligen fiskade volymer i stället för innehav av fiskerättigheter.

Miniminivå på regionalkvot

Det andra huvudsakliga problemet som lyfts i remissen är kopplad till utvecklingen av de fartyg i pelagiska systemet som bara fiskar och lossar sin fisk i Östersjöhamnar och därav är berättigade till en extra tilldelning, den så kallade regionalkvoten. Inför 2024 så finns det åtta fartyg i Östersjön och två fartyg i Bottenhavet som har denna extra tilldelning. Den regionala kvoten är i dagsläget 14,6 procent av Sveriges kvot av sill/strömning i centrala Östersjön, 5,0 procent av strömningen i område 30-31 och 10,6 procent av kvoten av skarpsill i hela Östersjön. Av den regionala andelen av skarpsill delas ungefär en procent ut till fartygen med regional tilldelning i Bottenhavet för att möjliggöra eventuella bifångster av skarpsill. Sett till att antalet fartyg har halverats sedan kvoten introducerades i Centrala Östersjön, från sexton till åtta fartyg, så har de som innehar andelar av regionalkvoten haft en god utveckling med nästan en fördubbling av sitt regionalkvotsinnehav. I Bottenhavet där regionalkvoten tillkom bara för några år sedan så är idag två av tre fartyg med regional tilldelning kvar. Till följd av vikande kvoter för sill i Östersjön och Bottenhavet under 2024 ser HaV tydligen ett behov av att fastställa en lägsta nivå för regionalkvoten. Detta baseras på att HaV och Jordbruksverket i sin strategi tagit ett eget politiskt beslut att regionalt fiske ska prioriteras. Alternativet att minska regionalkvotsflottan i antal fartyg i Östersjön, att tillåta en strukturomvandling som den övriga pelagiska flotta har fått genomgå, verkar inte finnas för HaV. Erfarenhet säger dock att kvoter kan gå upp och ner. Rimligen så borde även ett tillfälligt ekonomiskt stöd för 2024 vara ett gångbart alternativ.

Nedan följer Swedish Pelagic Federation PO (SPF) synpunkter på de regeländringar som HaV lyfter i sin remiss. Först redogör vi för vår syn på hur problematiken kring koncentrationsfrågan bör lösas. Därefter presenterar vi ett förslag på nivån på regionalkvoten och hur denna skall fördelas, givet att det finns politiskt mandat för en sådan omfördelning som HaV föreslår fast på en rimligare nivå. Förslaget är avstämt med samtliga medlemsfartyg och i sammanhanget vill vi åter peka på att SPF:s medlemmar representerar samtliga pelagiska fartyg som berörs av HaV:s remiss, alla pelagiska fartyg över 12 meter. Slutligen går vi igenom HaV:s remiss punkt för punkt.

Förslag om koncentrationsgränsen

Grunden i det pelagiska systemet var en fördelning av kvoterna baserat på historisk infiskning så att varje fartyg i systemet fick individuella fiskerättigheter. Fiskerättigheterna är andelar av kvoten och kan överföras permanent mellan fartygen. Man tänkte sig sedan en koncentrationsgräns för att ingen skulle kunna äga mer än tio procent av de totala fiskerättigheterna och som mest fördelat på två fartyg. HaV:s tolkning av regelverket för koncentration blev dock en gräns på hur mycket man får fiska och inte hur mycket man får äga. Lagtexten i 5§ Lagen (2009:866) om överförbara fiskerättigheter är tydlig med att ägandetaket är kopplat till fiskerättigheter. Hav verkar dock i sin tolkning av regelverket ha hängt upp sig på formuleringen ”som görs tillgänglig för fiske”, och verkar också mena att detta innebär att lagtexten ska läsas som ett ägartak kopplat till de årliga fiskemöjligheterna. Vid kontrollen av ägarkoncentrationen utgår HaV fel tolkat från de volymer som följer av de årliga fiskemöjligheter som respektive licenshavare har möjlighet att nyttja. Hitintills så har denna tolkning av regelverket inte vållat några bekymmer varken avseende koncentrationen av fiskerättigheter eller antal fartyg. Det

vill säga även om HaV inte har följt lagstiftarens intention så kan vi hittills inte se att de tänkta ägandegränserna överskridits men vare sig licensinnehavare eller fiskemöjligheter har dock egentligen något att göra med vem som äger fiskerättigheterna och fartygen. Man behöver inte vara ägare för att vara licensinnehavare och man behöver inte heller vara ägare för att ha fiskemöjligheter. Det pelagiska systemet har ändå fungerat, kanske på grund av fartygsägarna tolkat regelverket som intentionerna var och att det finns en stark egenkontroll av fartygen själva.

De fortsatta strukturrationaliseringar som har skett inom den pelagiska flottan under de senaste åren har medfört ett behov av både bättre kontroll av ägarkoncentrationen och ett regelverk som faktiskt möjliggör det. Detta eftersom antalet kvarvarande fartyg är få och att man då av naturliga skäl kommer närmare gränsen för tillåten koncentrationsnivå, oavsett om man ser till ägande av fiskerättigheter eller den mängd man fiskar (om man utgår från HaVs tolkning av regelverket). Nuvarande system för beräkning av ägarkoncentration, det vill säga att utgå från de årliga fiskemöjligheterna fungerar inte längre. Först och främst eftersom resultatet av koncentrationsberäkningen varierar stort både mellan år och över enskilda år. Delas det ut mer kvoter under året så stiger gränsen men den kan också sjunka genom att kvoter som inte följer kalenderåret är lägre än tidigare. Givet fartygets andel av den kvot som stiger eller sjunker så kan även fartygets koncentration både öka och minska mellan år och under ett enskilt år. Vid utlandsbyten har dock den ursprungliga svenska mängden använts vid beräkningen vilket varit positivt då man annars även genom utlandsbyten hade kunnat påverka koncentrationen givet att man hade bytt fisk i olika proportioner men av samma värde.

HaV:s förslag rörande tillämpningen av koncentrationsgränsen motverkar syftet med hela pelagiska systemet eftersom den mängd man kan fiska med ett fartyg begränsas. Flexibiliteten med att ibland byta till sig större kvantiteter fisk mot mindre kvantiteter kommer försämrats. Detta kommer leda till ett behov av fler fartyg och därmed en tillbakagång till en överkapacitet i flottan då fartyg måste lägga sig på en lägre koncentration för att ha utrymme för eventuella byten. Även möjligheten att flexa kvoter över år försämrats då det måste finnas utrymme för detta inom varje fartygs koncentration vilket får en påverkan på såväl ekonomi som biologi. Sammanfattningsvis så skulle HaV:s förslag leda till ett behov av fler fartyg och en överkapacitet som motverkar hela systemets uppgift att balansera flottan mot resursen, vilket skulle medföra stora negativa effekter på såväl ekonomi, biologi, miljö, sysselsättning och även socio-ekonomi.

SPF föreslår att koncentrationen bör beräknas i enlighet med skrivningen i förordningen (2009:866) och därigenom kopplas till det innehav av fiskerättigheter man har. Beräkningen av varje kvots vikt kan enkelt ske genom ett flerårigt genomsnitt där varje art får en procentuell vikt. Vikterna för varje art multipliceras sedan med andelen (de promillen) för respektive art som fartyget har fiskerättigheter för och summan får inte överskrida 0,100 (dvs. 10 procent).

Om till exempel sill i genomsnitt över fem år är 75 procent och makrillen 25 procent av den svenska årliga kvoten så har ett fartyg med 50 promillen av sillen och 100 promillen av makrillen en koncentration av 6,25% ($75\% * 0,050 + 25\% * 0,100$), givet att det pelagiska fisket bara består av fiske efter sill och makrill.

Genom att ägarandelar bara kan överföras en gång under året så försvinner osäkerheten i nivån på koncentrationsgränsen under året. Uppföljningen blir enkel och det som bör kontrolleras blir kontrollerat, dvs ägandet. Genom att ta ett genomsnitt på flera år så blir även beräkningen stabil för eventuella kvotfluktuationer. Systemet blir mer transparent. Utländska erfarenheter visar att bristande möjlighet till uppföljning samt dåligt utförd uppföljning av ägarkoncentration kan leda till stora problem med regelefterlevnaden.

Förslag avseende regionalkvoterna

Det andra huvudsakliga problemet som lyfts i remissen är kopplad till utvecklingen av de fartyg i pelagiska systemet som bara fiskar och lossar sin fisk i Östersjöhamnar och därigenom, utöver sina fiskerättigheter, får en extra tilldelning den så kallade regionalkvoten. I nuläget, inför 2024, så finns det åtta fartyg i Östersjön och två fartyg i Bottenhavet som har denna extra tilldelning. Totalt så finns det nu, i slutet av 2023, 22 aktiva fartyg i hela pelagiska systemet dvs inkluderat de med regionalkvot. Fartygen i det regionala fisket utgör med andra ord nästan hälften, tio av tjugotvå aktiva, av den totala mängden fartyg i det pelagiska fisket med fartyg över 12 meters längd.

Den regionala kvoten är i dagsläget 14,6 procent av Sveriges kvot av sill i centrala Östersjön, 5 procent av kvoten av sill i Bottenhavet och 10,6 procent av skarpsills kvoten i hela Östersjön. Märk väl att regionalkvoten är en extra tilldelning av kvot men att avsikten vid det pelagiska systemets införande var att fartygens fiskerättigheter (promillen) skulle utgöra grunden för deras infiskning. Ser man på de mängden regionalkvot per fartyg var den betydligt mindre historiskt genom att fler fartyg då delade på den totala mängden regionalkvot. Sett till att antalet regionalfartyg har halverats sedan kvoten introducerades, från sexton till åtta fartyg, så har de som innehar andelar av kvoten haft en god utveckling med nästan en fördubbling av sitt regionalkvotsinnehav.

Med minskade kvoter för sill i Östersjön och Bottenhavet under 2024 så ser dock HaV tydligt ett behov av att lägga en lägsta nivå för hur liten den regionala kvoten kan bli, dvs. en golvnivå. Förslaget grundar sig på att HaV och Jordbruksverket i sin strategi

tagit ett eget politiskt beslut att regionalt fiske ska prioriteras. Fisket, varken pelagiskt eller demersalt, står dock inte bakom myndigheternas strategi. SPF instämmer i att den låga kvoten av sill i Centrala Östersjön för 2024 kommer påverka de fartyg som fiskar på regionalkvoten likväldigt som alla andra fartyg men vi anser att förslaget är illa genomtänkt och utformat. Det riskerar att ge negativa effekter på svenskt pelagiskt fiske och därtill kopplad beredningsindustri om det inte justeras och det kommer att motverka de målsättningar som fastställts för svensk livsmedelsproduktion. Det bör tilläggas att den ekonomiska situationen för regionalkvotsfartygen inte bara beror på kvotsituationen utan även många andra saker.

Ett flertal av regionalfartygen har av olika skäl sålt sina andra fiskerättigheter (promillen). Det finns även de som fått låga nivåer av regionalkvot när de etablerat sig. Några av dem hade tidigare ett kombinationsfiske med torsk och när det försvunnit så blir det svårt att leva bara på ett fiske efter sill/strömming och skarpsill. Utan, eller med få, promillen så hamnar de regionala fartygen i en negativ spiral.

Ska man då ge stöd till de som fiskar på regionalkvoten och förskjuta problemet genom att ta fiskemöjligheter från en annan grupp fiskare utan att se på konsekvenserna för denna grupp av fartyg? Givetvis bör man se frågan från ett större och mer långsiktigt perspektiv. Lönsamheten i ett fiske enbart baserat på Östersjön är relativt låg och vi kan se att de flesta fiskarna med regionalkvot även har andra jobb vid sidan om fisket. Vi kan också se att när volymen regionalkvot per fartyg har ökat så har fartygen sålt sina fiskerättigheter i pelagiska systemet. Den grundnivå på 15 000 ton som HaV föreslår skulle mest troligt göra att ännu fler säljer sina promillen och utvecklingen mot en grupp fartyg som bara fiskar på regionalkvot utan fiskerättigheter (promillen) i pelagiska systemet skulle förstärkas. Omfördelningen skulle dessutom troligen innebära att ett eller två fartyg från västkusten med fastanställda tvingas lägga ned sin verksamhet då kostnaden, i form av kvoter, för omfördelningen måste tas någonstans.

HaV fastslår helt korrekt att mängden pelagisk fisk som går till konsumändmål inte hör samman med storleken på regionalkvoten. Flertalet regionala båtar levererar idag sin fångst till "skrap" (olja- och fiskmjölproduktion). Så länge som priset på skrap är högt i förhållande till priset på fisk för konsumändmål, båtarna saknar utrustning för konsumfiske (exempelvis kyltankar) och det enbart finns två beredningsanläggningar på ostkusten som kan ta emot fisken så är det högst troligt att merparten av den utökade mängden regionalkvot som HAV föreslår kommer att gå till skrap. SPF stänger dock inte dörren för en framtida diskussion om vad den fisk som fiskas av kust- och regionalkvotsbåtar ska användas till och var den skall lossas.

SPF's förslag på framtida regionalkvot

Frågar man fartygen som fiskar på regionalkvoten vad de anser är det största problemet med regionalkvoten så är det flexibiliteten, dvs att de inte har möjlighet att byta sill mot skarpsill och vice versa inom regionalkvoten. En ökad flexibilitet med möjlighet att byta kvoter mellan regionalkvotsfartygen ger utrymme att anpassa fiskeföretagets verksamhet vid behov och förbättrar förutsättningarna för lönsamhet. Dessutom minskar incitamenten för felrapportering. Förbättrad lönsamhet för den regionala flottan liksom minskad felrapportering är båda eftersträvarvärda mål.

SPF's förslag på framtida regionalkvot:

- Fartygen med regionalkvot får möjlighet att byta regionalkvoter av sill/strömning och skarpsill mellan fartyg inom respektive område, dvs. Centrala Östersjön och Bottenhavet.

- I område 25-29 där regionalkvoten är 14,6 procent på sill/strömning och 10,6 procent skarpsill föreslår vi att det införs en miniminivå på 4 000 ton sill/strömning och 4 000 ton skarpsill. Dvs. regionalkvoten är 14,6 % av Sveriges kvot av sill 25-29 men som minst 4 000 ton. På samma sätt blir kvoten av skarpsill minst 4 000 ton. Motsvarande miniminivå i område 30-31 där regionalkvoten är 5,0 procent föreslås uppgå till 500 ton för sill/strömning.

- Vid fördelningen av regionalkvoten avsätts först en grundkvot på 125 ton sill/strömning och 125 ton skarpsill per fartyg för de fartyg som har regionalkvot under 2023 i omr. 25-29. I område 30-31 avsätts först en grundkvot på 125 ton strömning och 5 ton skarpsill per fartyg. Resterande mängder avsätts baserat på historik enligt 2023.

- Grundkvoten följer med vid sammanslagningar av fartyg och överförs vid nyetableringar.

- Om något fartyg lämnar fisket så delas fartygets regionalkvotsandel (som är baserad på historik) jämnt på alla kvarvarande fartyg.

- Extra tilldelningar som eventuellt tillkommer delas jämt (samma mängd) på alla fartyg.

- Om man utan giltigt skäl (fartygsrelaterat, sjukdom samt föräldraledighet) inte fiskar in 90 procent av sin regionala tilldelning så blir man av med hela sin regionalkvot nästkommande år.

- 10 procent av regionala tilldelningen ska kunna sparas till nästkommande år, likväl ska det finnas möjlighet att överskrida sin regionala tilldelning med 10 procent, som dras av nästa års tilldelning (Banking and Borrowing).

- Nyetableringar på regionalkvoten skall ske i samråd med länsstyrelserna och fiskets organisationer.

Genom SPF:s förslag med möjligheter att byta kvoter så skapas en flexibilitet. De som vill fiska sill kan göra det och de som vill fiska skarpsill kan göra det. Detta kommer leda till en bättre ekonomisk situation och bättre möjligheter till regelefterlevnad.

Minsta nivån, inkluderat grundkvot för regionalkvoten i Centrala Östersjön, blir då 4 000 ton för sill i område 25–29, 500 ton för sill i område 30-31 och 4 000 ton för skarpsill. Miniminivån kommer trygga den ekonomiska situationen för regionalkvotsfartygen även om det mest troligt kommer öppna upp för ytterligare försäljningar av fiskerättigheter (promillen) för de fartyg som har en andel av regionalkvoten. Kopplingen mellan resursen, dvs. fiskbestånden och regionalkvoten, kommer behållas med SPF:s förslag och gör att dessa fartyg fortsatt blir delaktiga i förvaltningen.

Punktvis genomgång av HaV:s remiss

Genomgången följer i möjligaste mån HaV:s rubriksättning i remissen.

Havs och Vattenmyndighetens klargörande om överlåtelse och kvotutbyten med utlandet

Även om HaV:s klargörande inte är tydligt så är det underförstått att HaV vill förändra beräkningsmodellen för koncentrationen genom att den inbytt kvantiteten vid utlandsbyten skall användas som beräkningsgrund. I nuläget är koncentrationen som beräknas på fast genom att man använder den kvantitet man byter bort vid koncentrationsberäkningen. HaV kommer genom sitt förslag att införa ytterligare en parameter som påverkar beräkningen av koncentrationen. Detta kommer innebära stora problem inte bara för fartyget som byter utan för alla fartyg i pelagiska systemet som motverkar syftet med hela pelagiska systemet. Om till exempel ett fartyg byter kvoter med utlandet och detta påverkar den totala koncentrationen så kan ett annat fartyg (som inte är berört av utlandsbytet) hamna på fel sida koncentrationsgränsen. Redan idag så påverkas beräkningen av koncentrationen över året av kvoter där kvotåret inte följer kalenderåret, extra tilldelningar, sparade kvantiteter, osv. Detta skulle bli ytterligare en faktor. Det saknas även ett syfte till HaV:s förslag då mängden ett fartyg fiskar (inklusive de volymer som erhålls genom årliga utlandsbyten) inte är samma sak som vem som äger fiskerättigheterna. Se även vårt resonemang om ägarkoncentration ovan.

Bemyndigande

SPF anser att möjligheten till både "Banking" (sparande av kvot över år) och "Borrowing" (lån av kvot från kommande år) finns med i EU:s förordning som är direkt tillämplig i medlemsstaterna och därav bör tillämpas även i Sverige. Sverige har varit drivande i genomförandet av möjligheten att kunna flexa tio procent av kvoten mellan år. Även vetenskapen har påvisat att detta är bra för bestånden såväl som för regelefterlevnad, inte minst avseende landningsskyldigheten. Banking och Borrowing används främst som en utjämningsfaktor när en kvot går upp eller ner kraftigt från ett år till nästa men också vid tex. förändringar i priser och efterfrågan. SPF ser inte att HaV kan tolka dessa regler annorlunda än EU. Effekten blir att HaV snedvrider konkurrensen och försämrar situationen för svenskt pelagiskt fiske.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Förslaget från HaV är att föreskrifter ska träda i kraft den 1 februari 2023. SPF har diskuterat denna fråga med HaV under våra samrådsmöten och vi förstod att vi hade en samsyn i att det måste finnas tid att anpassa sig för eventuella regeländringar och

att det skiljer sig beroende av vilka regler som eventuellt kommer ändras. Därav så kommenterar vi inte detta vidare i nuläget utan ser att detta kan diskuteras vidare i samband med att eventuella regeländringar fastslås.

2 kap. Licens för yrkesmässigt fiske i havet

SPF har inga kommentarer angående föreslagen justering av text om utförsel av fiskekapacitet.

3 kap. Gemensamma bestämmelser om fisketillstånd

SPF har inga kommentarer avseende att rubriken *Hinder för att bevilja fisketillstånd till stödmottagare* upphör att gälla.

11 kap. 3 och 3 a § Pelagiska fiskerättigheter och årliga pelagiska fiskemöjligheter

SPF har inga kommentarer på att paragrafen ändras redaktionellt genom att sista stycket flyttas till en ny paragraf, 11 kap. 3 a §, se nedan. Dock anser SPF att paragrafen även bör gälla vid import av fartygsskrov från utlandet, då även detta kan dra ut på tiden på grund av tillstånd, inregistrering och annat.

11 kap. 6 § Regional tilldelning

I HaV:s utvärdering från 2014 av det pelagiska systemet konstaterar myndigheten redan då att regionalkvoter har bidragit till att bibehålla ett regionalt fiske, vilket var syftet med att tillåta regional tilldelning, men kostat i form av utebliven lönsamhet. Strukturomvandlingen har inte varit lika stor i denna grupp av fartyg på grund av den extra tilldelningen av kvot som inte är överförbar. Nu finns det snart lika många fartyg med regionalkvot som övriga, 10 stycken av totalt 22 aktiva pelagiska fartyg. SPF kan inte se logiken i att HaV endast ser Östersjön och Bottenhavet som enda regionala områden i Sverige. HaV borde vara väl medvetna om att det i Skagerack efter BREXIT inte finns ett enda "regionalt" fartyg kvar och endast ett fartyg som fiskar småskaligt pelagiskt på kustkvoten på sill och skarpsill.

SPF kan inte heller se logiken och det kloka i att införa en miniminivå på regionalkvoten på 15 000 ton. Historiskt har nivån på kvoterna endast varit höga nog att rendera en regionalkvot på över 15 000 ton under två år sedan det pelagiska systemet infördes. Den föreslagna nivån är därför orimligt hög. Under 2009 när bestånden av sill och skarpsill var extremt stora så motsvarade faktiskt 14,6 % av kvoten på sill och 10,6 procent av kvoten på skarpsill totalt strax över 15 000 ton men den mängden fiskades aldrig upp. Följaktligen så blev resultatet att det ser ut som att det avsatts en mindre kvot då de siffror HaV presenterar är det faktiska fisket och inte den initialt avsatta kvoten. Det tog sedan i princip tre år fram till 2012 innan de regionala fartygen hade tillräcklig kapacitet att fiska upp sin extra kvot. Att en del av fartygen sålde promillen påverkade givetvis också detta då dessa kunde få loss pengar från försäljningen och minska sitt fiske på de vanliga fiskerättigheterna men samtidigt öka sitt fiske på den extra tilldelade regionalkvoten. Det bör tilläggas att alla regionalkvotsbåtar inte regelmässigt hade möjlighet att få öka sitt pelagiska fiske under de första åren med det pelagiska systemet (vilket av en del anses ha snedvridit historiken som denna kvot baseras på).

Vinstmarginalerna för de regionala fartygen är betydligt sämre än för fartygen från västkusten som kan lossa sin fisk direkt till fabriker utanför Östersjön (utan transportavdrag). Detta gör att vinsten av att sälja de fiskerättigheter som går att sälja för regionalkvotsfartygen är större än vinsten av att fiska dem själv. Detta medför att om regionalkvoterna ökar så kommer försäljningen av fiskerättigheter (promillen) att öka. Detta förstärks genom att i princip alla fiskare med regionalkvoter, till skillnad mot fartygen från västkusten, även har annan sysselsättning än fiske och att man då kan hålla i gång fartygen periodvis på bara regionalkvot och lägga mer tid på annan sysselsättning.

HaV anser att den regionala tilldelningen fyller en viktig funktion när det gäller att främja och upprätthålla landningarna i Östersjön och HaV:s bedömning är att den regionala tilldelningen har fungerat bra överlag. SPF är inte överens med HaV om detta utan anser att det skapat en inlåsnings effekt som förvisso gjort att den politiska målsättningen uppfyllts att antalet fartyg i Östersjön inte minskat i samma utsträckning som för den resterande pelagiska flottan men att man misslyckats med att ge dem tillräcklig flexibilitet för att utvecklas ekonomiskt. SPF anser att man borde kunna ge möjlighet för byten av fiskemöjligheter mellan fartygen med regionala kvoter så att de som vill genom byten kan fiska skarpsill och de som vill kan fiska sill. Detta är den ändring som regionalkvotsfartygen själva efterfrågar mest.

11 kap 8 §

SPF anser att justeringen i volymer baserat på om fartyget lyckas eller inte lyckas fiska upp sin regionala extra tilldelning skapar onödigt komplexitet. Om tillståndshavaren utan giltigt skäl (fartygsrelaterat, sjukdom samt föräldradighet) inte fiskar in 90 procent av sin regionala tilldelning under två på varandra följande år blir denne av med regionalkvoten nästkommande år. Den överskjutande delen över 90 procent ska kunna sparas, likväl ska det finnas möjlighet att överskrida sin regionala tilldelning med 10 procent, som dras av nästa års tilldelning (banking and borrowing).

Genom att det finns fartyg utan fiskerättigheter (promillen) som får regional tilldelning så bör det finnas en marginal mellan infiskning och tilldelade kvoter. Dessa fartyg kommer för att inte behöva överfiska sina kvoter, och därigenom behöva hyra kvoter, alltid behöva ligga under sin tilldelning. De hamnar då i en situation som gör att deras regionala tilldelning kommer minska varje år.

11 kap. 8 a § – Ny bestämmelse

SPF instämmer i att det behövs kriterier för eventuella nyetableringar. Det bör dock finnas möjlighet till strukturomvandling även för fartygen som fiskar på regionalkvoten. Det vill säga det ska finnas möjlighet att antalet fartyg ska kunna minska för att anpassa flottan till resursen. SPF anser att beslut om nyetablering ska tas i samråd med fiskets organisationer och länsstyrelserna för att bättre kunna bedöma behovet och utrymmet.

SPF ser inte logiken i att i dagsläget ha kriterier avseende användningen av fångsten till konsumtion. Detta begränsar i princip, eller i vart fall favoriserar, eventuella nyetableringar till de två län som har beredningsindustri idag.

11 kap. 11 a § – Ny bestämmelse

SPF instämmer i att det måste finnas en möjlighet för en mellanårsflex av 10 procent, dvs. ett sparande, men att det även ska gälla möjligheten till att nyttja 10 procent av nästa års kvot. Då mellanårsflexen endast gäller en sådan begränsad mängd som 10 procent sparande/lånande så ser inte SPF att det blir några bekymmer vid eventuella kvotfluktuationer, snarare tvärtom. I syfte att underlätta landningsskyldigheten och mildra effekten av varierande årliga fångstsammansättningar (enligt artikel 15.9 i grundförordningen) är det en nödvändighet att kunna använda sig av den så kallade mellanårsflexibiliteten för bestånd som omfattas av landningsskyldigheten.

11 kap 13

SPF förstår inte syftet med att införa regler om på vilka grunder en överlåtelse av de årliga pelagiska fiskemöjligheterna (fördelat på kilogram per år) får ske. SPF anser detta vara en onödig detaljreglering där dessutom regleringen kommer ha svårt att täcka alla orsaker till att ett behov av att byta kvoter finns i enlighet med den gemensamma fiskeripolitiken. Förslaget täcker till exempel inte in möjligheten att göra byten för årsflex, en fiskare som byter till sig en art för att möjliggöra ett byte i andra led, osv. SPF har full förståelse för att HaV inte har en bakgrund till varför ett byte genomförs men ifrågasätter om myndigheten verkligen behöver ha det. Även om SPF utan tvivel kan informera om syftet bakom varje byte eller överföring så känns den informationen överflödigt och inte ett steg i riktning mot regelförenkling. HaV:s förslag skapar inflexibilitet och en ökad komplexitet vilket skulle göra att pelagiska systemet inte längre kan balansera flottan och kapaciteten mot resursen (fiskbestånden).

Om HaV anser att det görs för många byten och överföringar så är SPF villiga att diskutera en avgift för att täcka eventuella kostnader för administration av byten.

11 kap. 14 § – Ny bestämmelse

SPF instämmer i att det finns ett behov av ett infiskningskrav och att den nivå som HaV föreslår ligger rätt. SPF anser dock att infiskning bör kopplas till ägandet och helt enkelt motsvara 25 procent av de fiskerättigheterna (promillen) som ägaren innehar kopplat till fartyget.

SPF föreslår att infiskningskravet kopplas till koncentrationsberäkningen enligt SPF:s förslag så att den blir stabilare utifrån alla typer av kvotfluktuationer.

12 kap. 1 §

SPF förstår att det finns ett behov av att det ska finnas tid för HaV för att behandla ansökningarna om överlåtelser av fiskerättigheter. Men rimligen borde mitten av december vara tillräckligt. Det är först då fartygen i normala fall vet hur kvoterna för nästkommande år kommer se ut vilket kan ge stor effekt på behovet av överlåtelser genom bland annat koncentrationen (givet att man inte använder ägande så som SPF föreslår).

12 kap. 1 a §

SPF har inget att invända annat än att det även bör innefatta import av skrov. Detta eftersom det kan ta lång tid för inregistrering i Transportstyrelsens register med besiktningar etc.

12 kap. 4 §

SPF har inga kommentarer angående föreslagen justering av text.

13 kap. ska fortsättningsvis beteckas 14 kap.

HaV arbetar successivt med att omarbete Fiskeriverkets föreskrifter, FIFS. Som ett led i detta arbete ser myndigheten kontinuerligt över vilka föreskrifter i nuvarande FIFS:ar som kan flyttas över till nyare föreskrifter meddelade av Havs- och vattenmyndigheten, s.k. HVMFS:ar. SPF har inga kommentarer så tillvida att regelverket inte ändras.

Det nya kapitel 13 ska heta "Fördelning av fiskekvoter"**13 kap. 1 § – tidigare 14 kap. 8 § FIFS 2004:25**

SPF har inga kommentarer angående föreslagen flytt av text.

13 kap. 2 § – tidigare 14 kap. 9 § FIFS 2004:25

HaV anser att kustkvoterna och de regionala fiskemöjligheterna ska prioriteras framför överlåtbara demersala och pelagiska fiskemöjligheter och pelagiska fiskerättigheter. SPF ser inte att HaV har något mandat för att prioritera ett regionalt fiske och särskilt då det bara är inriktat på en region. Vi känner till att HaV i samarbete med Jordbruksverket har tagit fram en strategi men SPF tvivlar på att man kan använda den som ett verktyg att prioritera vissa användare mot andra i ett förvaltningssystem som skapats baserat på historik.

13 kap. 3 § – Ny bestämmelse

HaV anser sig ha rätt att omfördela fiskerättigheter mellan olika kategorier av fiskande. I sitt förslag lyfter HaV att det regionala fisket i centrala Östersjön ska tilldelas mer fiskerättigheter än de någonsin haft, undantaget under 2018 då kvoten av sill var extremt hög. Det pelagiska systemet som bildades 2009 är baserat på historiskt fiske, en princip som HaV nu helt vill frångå. Förvisso, så bör det nämnas att den principen inte heller användes för regionalkvoten när systemet bildades. Då avsattes faktiskt 15 000 ton av sill/strömning och skarpsill men då klarade inte fartygen av att fiska upp det trots att de var dubbelt så många som idag. Detta framgår dock inte av HaV:s kraftigt bristfälliga redogörelse i remissen. Ett enkelt räkneexempel med kvot per fartyg med regional tilldelning hade visat en mer sann bild. Det verkar inte heller som om HaV har tänkt en tanke på de fartyg som idag äger de fiskerättigheter som genererar de fiskemöjligheter som kommer tas ifrån dem och vilka ekonomiska och socio-ekonomiska effekter det kommer ha. Fiskare med skulder för köp av fiskerättigheter och bankerna som lånat ut pengar med fiskerättigheterna

som säkerhet kommer att påverkas. SPF ser inte förslaget från HaV som seriöst mot bakgrund till hur illa det är genomtänkt.

SPF anser att HaV förslag är illa underbyggt och saknar helt verklighetsanknytning. Ovan i detta yttrande redogör vi, SPF, för ett förslag på nivån på regionalkvoten och hur denna skall fördelas, givet att det finns politiskt mandat för en sådan omfördelning som HaV föreslår fast på en rimligare nivå.